

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 17. september 2009 truffet vedtak i

Sak nr: 25/09 (arkivnr: 200900345-16)

Saken gjelder: Klage fra A på dommerfullmektig B ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Eva Nygaard Ottesen (leder)
Berit Svensli Solseth
Frode Sulland
Halvor Kjølstad
Wenche Frogn Sellæg

Offentlighet: Vedtaket er offentlig, jf. offentleglova § 3.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder misnøye med rettsavgjørelse.
2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.

Innledning:

Ved e-post av 10. og 13. april 2009 og brev av 24. april 2009, har A inngitt klage på dommerfullmektig B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd.

Klagen er forelagt dommerfullmektig B som ved brev av 28. mai 2009 har avgitt uttalelse. Utvalget har videre mottatt uttalelse fra politiadvokat C og meddommer D. Domstolleder ved X tingrett, sorenskriver E, er orientert om klagen, men har ikke avgitt uttalelse.

Saksfremstilling:

Saken gjelder en hovedforhandling i straffesak ved X tingrett, hvor klager, A, møtte som tiltalt.

Rettens administrator var dommerfullmektig B. Som meddommere fungerte D og F.

Påtalemyndigheten var representert ved politiadvokat C.

Dom ble avsagt 11. februar 2009. Dommen ble anket til Y lagmannsrett, som i beslutning av 27. mai 2009 nektet anken fremmet.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

”Dette er 3 gang de er upartiske mot meg. De tar kun ett parti og det er mot meg. Nå har de vridd og vrent på alt. Laget til ting som ikke stemmer. Ingen ting som blir sakt av meg og mitt vitne blir trodd. Alt til ekteparet [...], som vitner for hverandre blir godtatt. [...] har anmeldt meg for at jeg skulle ha sakt at jeg skulle slå henne i hjel. I rettsalen benekter hun å ha snakket med noen, dette vrir dommeren til påstand mot påstand. Nå finner jeg meg ikke lenger i en slik behandling. Føler meg mobbet og trakassert psykisk, over så lang tid, at noe må bli gjort. Det kan ikke være slik at dommere kan si og gjøre hva de vil, for å få domfelt noen de ikke liker. Og at alle etater en klager til, blir samme resultat at dommerne har rett. I mine tilfeller er alt fullstendig galt. Håper med dette at noe blir gjort denne gangen.”

”Til slutt i rettssaken spurte dommeren noe krasst, skal du skrive under og sende den , eller skal politiet komme på døra.. Det vistest tydelig at han hadde bestemt seg, noe som han gav uttrykk for hele tiden, at han holdt med den ene part og selvfølgelig politiadvokaten. Det kom ikke noe domspapirer. Jeg ringte selv 31/3 2009. Der fikk jeg beskjed at det var levert politiet”..... ”Samtidig er det meget krenkende saksbehandlingsfeil og domsavsigelse, kun for noen påstander. Som ikke er sannferdig. Krever at det ilegges advarsel, og at feilene rettes opp. Med en fullstendig frifinnelse.”

Innklagede – dommerfullmektig B – har vist til følgende:

...”Jeg går ikke inn på sakens resultat da det ligger utenfor Tilsynsutvalgets kompetanseområde. A anket saken til Y lagmannsrett. Anken ble nektet fremmet ved beslutning av 27.05.2009.

Dette var en forelegg sak der klager ikke hadde krav på forsvarer. Klager møtte uten forsvarer. Jeg tillot klager å stille spørsmål direkte til vitnene. Klager gikk ved utspørringen av flere av vitnene bort fra spørsmålsstilling og over til å fremme påstander og utsagn. Jeg avskjærte dette og ba klager om å stille spørsmål til vitnene. Hun fikk anledning til å ta ordet etter vitnene. Det kan nok for klager oppfattes som om administrator er partisk når

klager avskjæres, men som administrator har man plikt til å overvåke saken og skape fremdrift.

Ved forhandlingenes avslutning kommer alltid spørsmålet om forkynning av dommen opp. Dommen skal forkynnes uansett om det blir frifinnelse eller domfellelse. Det var uklarhet om når domskonferanse kunne avholdes og fremmøteforkynnelse ble ikke ansett som hensiktsmessig. Jeg anså det derfor som hensiktsmessig å forsøke postforkynnelse av dommen. Klager ble forklart rutinene ved postforkynnelse og spurt om hun ville sende postkvitteringsslippen i retur til X tingrett. Klager unnlot å svare og jeg foreholdt henne at det da ville alternativet bli stevnevitneforkynnelse ved at politi/namsmann ville oppsøke henne for å forkynne dommen.”

Aktor – politiadvokat C – har uttalt følgende:

”Som aktor under hovedforhandlingen stiller jeg meg uforstående til klagers kritikk av dmf B og hans prosessledelse. B administrerte hovedforhandlingen på en ryddig og god måte til tross for til dels store utfordringer knyttet til klagers aggressive adferd i retten.

Avslutningsvis henvendte dmf B seg til klager for å avklare om hun ønsket dommen forkynt pr post hvilket forutsatte at hun returnerte svarslippen, alternativt ved bistand fra politiet. Til tross for gjentatte henvendelser var det svært vanskelig å få klager i tale. Dmf B var på ingen måte ufin eller krass i sin spørsmålsstilling.”

Meddommer – D – har i hovedsak uttalt følgende:

”Jeg synes dommerfullmektig B opptrådte meget profesjonelt og med menneskelig syn. Vi som var meddommere fikk komme med det vi syntes var viktig, og det tok han til etterretning.

Vi som meddommere og dommerfullmektig diskuterte saken og ble enige alle tre. Etter min mening har A ikke noe å klage på i denne saken.”

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Imidlertid gjelder det visse lovbestemte unntak fra denne myndigheten. En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, som sier at utvalget ikke kan ”vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig”. Det betyr at dersom et forhold kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning, kan Tilsynsutvalget ikke vurdere dette. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

En del av klagen fra A er knyttet til de bevisvurderinger som ligger til grunn for dommen i straffesaken. Dette er forhold som kan gjøres til gjenstand for anke eller gjenåpning og som utvalget derfor ikke kan vurdere. Den delen av klagen som knytter seg til bevisvurderingene blir etter dette å avvise fra behandling.

Tilsynsutvalget går deretter over til å vurdere anførselen om at dommerfullmektig B opptrådte som partisk under hovedforhandlingen.

En dommer skal utføre sin dommergjerning upartisk og på en måte som inngir alminnelig tillit og respekt. I kravet til upartiskhet ligger at både parter, prosessfullmektiger og øvrige aktører har krav på tilbørlig respekt, og at dommeren skal være objektiv og nøytral i sin fremtreden, spørsmålsstilling og behandling av alle aktører.

Under en hovedforhandling i en straffesak vil rettens leder ha ansvaret for sakens opplysning og for at forhandlingene har tilbørlig fremdrift. Rettens leder har både en rett og en plikt til å sørge for at forhandlingene konsentreres om det som er relevant for saken, og at aktørene i saken opptrer i tråd med prosessreglene. Særlig i en straffesak hvor tiltalte ikke har forsvarer, vil rettens leder normalt forholde seg mer aktivt til tiltalte enn til aktor, nettopp fordi tiltalte ikke har de samme forutsetninger for å opptre i retten som aktor har. Utfordringen for dommeren vil da være å styre forhandlingene og samtidig opprettholde kravet til objektiv og nøytral fremtreden.

Det er beklagelig at A sitter igjen med en følelse av at dommerfullmektig B opptrådte partisk. Under henvisning til de øvrige uttalelsene i saken kan ikke Tilsynsutvalget se at dommerfullmektig B opptrådte partisk, eller på annet vis ikke var tilstrekkelig nøytral og objektiv i sin opptreden.

Utvalget har heller ikke holdepunkter for at dommerfullmektig B tok opp spørsmålet om forkyning av dommen på en slik måte at dette innebærer brudd på god dommerskikk.

Tilsynsutvalget vil avslutningsvis bemerke at dommerfullmektig B ikke kan lastes for tiden som gikk fra dom ble avsagt, og til dommen ble forkynt for A.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder misnøye med rettsavgjørelse.
2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.